

1.1 Pengenalan kepada Perniagaan

Maksud Perniagaan

- Aktiviti jual beli barang atau perkhidmatan antara pembeli dengan penjual
- Bertujuan mendapatkan keuntungan

Empat Elemen Asas dalam Perniagaan

1) Menyediakan Barang dan Perkhidmatan

- **Barang:** Produk fizikal yang boleh dilihat dan disentuh
- **Perkhidmatan:** Produk bukan fizikal yang memberi kepuasan/faedah

2) Wujud Pertukaran Nilai

- Pembeli memberi sesuatu bernilai kepada penjual

3) Mendapatkan Keuntungan Perniagaan

- Matlamat perniagaan dan ganjaran kepada peniaga

4) Memuaskan Keperluan dan Kehendak Pengguna

- **Keperluan:** Barang keperluan untuk terus hidup
- **Kehendak:** Barang kehendak untuk keselesaan hidup

Perniagaan dan Bukan Perniagaan

Organisasi Perniagaan (Bermotifkan Untung)

- Aktiviti penjualan barang dan perkhidmatan untuk mendapatkan keuntungan

Organisasi Bukan Perniagaan (Tidak Bermotifkan Untung)

- Menjaga kepentingan awam dan tidak mendapatkan keuntungan

Perbezaan Organisasi Perniagaan dan Organisasi Bukan Perniagaan

Aspek	Organisasi Perniagaan	Organisasi Bukan Perniagaan
Matlamat	Memaksimumkan keuntungan	Menjaga kepentingan ahli
Aktiviti Utama	Mengeluar dan menjual barang dan perkhidmatan	Aktiviti sosial
Sumber Kewangan	Diperoleh daripada Modal	Diperoleh daripada yuran ahli dan derma
Perundangan	Akta Syarikat 1956, Perkongsian 1974, Koperasi 1993	Akta Pertubuhan 1966
Pendaftaran Organisasi	Pendaftaran Syarikat	Pendaftaran Pertubuhan
Percukaian	Dikenakan	Dikecualikan
Pengurusan	Pemilih saham terbanyak	Pasukan pengurus demokrasi

Perniagaan dan Untung

- Jumlah hasil jualan atau jumlah kos perniagaan
- **Keuntungan terbahagi kepada:**
  1. **Untung kasar:** Diperoleh daripada lebih hasil jualan dengan kos jualan
  2. **Untung bersih:** Diperoleh daripada lebih untung kasar dengan jumlah perbelanjaan

Kepentingan Keuntungan kepada Perniagaan

1. **Meningkatkan imej syarikat:** memberi kesan positif dalam j/ masa panjang
2. **Boleh melaksanakan tanggungjawab sosial:** Mewujudkan persepsi baik masyarakat
3. **Penakatan:** perniagaan terus beroperasi
4. **Meningkatkan keyakinan pelabur:** Menarik ramai bakal pelabur perniagaan

Peranan Perniagaan

Peranan Perniagaan terhadap Pengguna

1. Memenuhi KnK pengguna
2. Mengeluarkan pelbagai produk supaya pengguna dapat memilih
3. Menyediakan perkhidmatan selepas jualan

Peranan Perniagaan terhadap Masyarakat

1. Memenuhi KnK masyarakat setempat
2. Mewujudkan peluang pekerjaan
3. Menjalankan tanggungjawab sosial

Peranan Perniagaan terhadap Ekonomi

1. Mengurangkan kadar pengangguran pekerjaan
2. Meningkatkan pendapatan kerajaan melalui cukai
3. Mewujudkan kawasan baharu

Peranan Perniagaan terhadap Negara

1. Mengurangkan kadar pengangguran pekerjaan
2. Meningkatkan pendapatan negara dengan cukai perniagaan
3. Menyediakan kemudahan awam

Faktor Pengeluaran

Bahan Mentah

- Input dari sumber semula jadi untuk kegunaan proses pengeluaran output
- Input terdiri daripada barang siap/separuh siap
- Contohnya, kayu balak dan logam

Modal

- Jumlah wang/aset digunakan untuk memulakan dan menguruskan perniagaan
- Contohnya, bangunan dan mesin

Modal Insan

- Individu yang menyumbang tenaga untuk menjalankan perniagaan
- Membantu menukarkan bahan mentah kepada produk
- Contohnya, usahawan dan pekerja kilang

Teknologi

- Peralatan/mesin yang memudahkan kerja manusia
- Teknologi membantu melancarkan operasi tanpa gangguan
- Contohnya, mesin membungkus produk dengan cekap
- **Penggunaan teknologi baharu dapat:**
  - Mempercepatkan pengeluaran barang
  - Mengurangkan kos buruh
  - Meningkatkan kualiti produk

Keusahawanan

- Individu mempunyai matlamat membangunkan perniagaan
- Usahawan melibatkan inovasi dan kreatif serta berani mengambil risiko
- Contohnya, Usahawan seperti Elon Musk, Pengasas Tesla dan SpaceX

Proses Perniagaan

- Aktiviti tambah nilai dalam proses transformasi terhadap input pengeluaran

1) Input

- Faktor pengeluaran yang diperlukan dalam proses pengeluaran
- Input digunakan untuk menghasilkan keluaran
- Contohnya, kayu getah, tenaga kerja dan wang

2) Proses Tambah Nilai

- Aktiviti tambah nilai terhadap penukaran input kepada output
- Penukaran melibatkan perubahan dari segi rupa bentuk produk
- Contohnya, Kayu getah -> mesin dan peralatan -> perabot -> hiasan produk -> pelanggan suka?

3) Output

- Produk akhir daripada proses pengeluaran
- Contohnya, perabot yang dihasilkan daripada kayu getah

4) Pemasaran

- Mengagihkan produk akhir kepada pengguna
- Merupakan urusan antara pengeluar dengan pelanggan
- Contohnya, Kilang perabot -> pengeluar menetapkan harga -> pengeluaran mempromosi produk

5) Untung/Rugi

- Hasil dapatan daripada menjual output
- Untung adalah ganjaran peniaga atas jualannya
- Contohnya, Kos mengeluarkan almari RM6000, harga jualan RM10000. Memperoleh untung sebanyak RM4000
- *Untung/Rugi = Pendapatan - Kos*

Cabaran Perniagaan

1) Globalisasi atau Dunia tanpa Sempadan

- Perniagaan diperluas ke peringkat antarabangsa atau ke seluruh dunia

2) Peningkatan Kemajuan Teknologi atau Perubahan dalam Teknologi

- Banyak kaedah baharu dicipta bagi mengeluarkan produk dengan cekap

3) Peningkatan Kesedaran terhadap Tanggungjawab Sosial

- Perniagaan perlu memenuhi tanggungjawab sosial selain daripada matlamatnya

4) Perkembangan berkaitan Sistem Perniagaan Islam (Perbankan Islam)

- Sistem telah wujud dalam dunia perniagaan seperti Bank islam dan takaful

5) Kewujudan Blok-Blok Perdagangan

- Memudahkan aktiviti perniagaan dalam kalangan ahli blok bagi menjaga kepentingan bersama

6) Sumber Semakin Berkurang

- Inovasi dan kreativiti diperlukan untuk mencipta kaedah baharu supaya dapat mengelakkan pembaziran sumber

7) Perubahan Struktur Demografi

- Peningkatan wanita dalam sektor pekerjaan menyebabkan kuasa beli rumah meningkat

8) Tenaga Kerja

- Tenaga kerja adil dan sistematik diperlukan supaya tiada pertikaian

9) Jaringan Perniagaan

- Rantaian sokongan perniagaan dapat meluaskan pasaran perniagaan

10) Kepekaan terhadap Isu Alam Sekitar

- Memastikan perniagaan tidak mengganggu ekosistem alam sekitar

11) Bentuk Pemilikan Perniagaan

- Perniagaan sekumpulan kecil bagi pemilikan tunggal dan perkongsian, Perniagaan besar/ramai bagi syarikat berhad

1.2 Persekitaran Perniagaan

- Merujuk kepada keadaan sekeliling perniagaan yang mempengaruhi daya perniagaan secara langsung/tidak langsung

Persekitaran Umum

- Persekitaran luar organisasi yang mempengaruhi secara tidak langsung terhadap daya perniagaan

Persekitaran Ekonomi

- Keadaan/sistem perdagangan negara yang melibatkan penghasilan produk KnK masyarakat
- Pertumbuhan ekonomi meningkatkan hasil jualan, kemelesetan ekonomi menghalang perkembangan
- Contohnya, Keuntungan meningkat sekiranya permintaannya tinggi

Persekitaran Persaingan dan Jaringan

- **Persaingan** ialah perniagaan lain yang mengeluarkan produk & dalam pasaran sama
- Pesaing mengancam kepada perniagaan untuk berkembang
- Contohnya, 2 warung nasi lemak di satu tempat
- **Jaringan Perniagaan** ialah hubungan formal/tidak formal antara peniaga dan pihak lain
- Contohnya, Maklum balas produk oleh pelanggan

Persekitaran Sosiobudaya

- Interaksi dalam masyarakat yang berkongsi nilai budaya bersama
- Perubahan cita rasa menggalakkan penawaran produk baharu
- Contohnya, Kaum yang berbeza mempunyai Keinginan yang berbeza

Persekitaran Politik dan Perundangan

- **Politik** ialah sistem pemerintahan dan penguatkuasa UU&P
- Kestabilan politik membolehkan perniagaan berterusan
- Contohnya, Pengenaan cukai terhadap harga barang
- **Perundangan** ialah UU&P dalam sesebuah negara
- Undang yang ketat atau longgar mempengaruhi perniagaan
- Contohnya, Akta berkaitan gaji minimum pekerja iaitu RM1500

Persekitaran Teknologi

- Kaedah dan peralatan digunakan untuk aktiviti perniagaan
- Teknologi meningkatkan produktiviti dan kecekapan perniagaan
- Contohnya, Mengiklankan produknya di sosial media

Persekitaran Prasarana

- Kemudahan Infrastruktur memudahkan aktiviti perniagaan
- Kemudahan asas seperti kemudahan pengagihan produk dan telekomunikasi
- Contohnya, Jalan raya baharu mempercepatkan pengagihan produk

Persekitaran Antarabangsa

- Kewujudan perniagaan dalam dua atau lebih buah negara melepasi sempadan
- Aktiviti import/eksport barangan terlibat
- Perbezaan sosiobudaya negara menyebabkan penyesuaian produk diperlukan
- Contohnya, Pengguna muslim perlukan produk yang halal

Persekitaran Tugas

- Persekitaran dalam organisasi yang mempengaruhi secara langsung terhadap daya perniagaan

Pelanggan

- Pembeli produk dan perkhidmatan yang ditawarkan oleh perniagaan
- Pelanggan membeli produk dan perkhidmatan yang memenuhi KnK sahaja
- Contohnya, Atlet hanya membeli produk berkhasiat sahaja
- **Tanggungjawab perniagaan terhadap pelanggan:**
  - Menawarkan produk dan perkhidmatan berkualiti
  - Memenuhi KnK cita rasa pelanggan

Pembekal

- Membekalkan bahan mentah dan barang siap/separuh siap kepada perniagaan
- **Pemilihan pembekal yang baik dapat memastikan:**
  1. Bekalan dihantar segera
  2. Bekalan barang berkualiti
  3. Tempoh kredit panjang
- Contohnya, Produk berkualiti disebabkan oleh kualiti bahan mentah
- **Tanggungjawab perniagaan terhadap pembekal:**
  - Membuat perjanjian adil dan benar
  - Menyokong operasi pembekal untuk berterusan

Pembiaya

- Menyediakan sumber kewangan dan pinjaman kepada perniagaan
- Keupayaan membayar balik pinjaman memberi kesan kepada pembiaya
- Contohnya, Perniagaan membuat pinjaman dana untuk membeli mesin
- **Tanggungjawab perniagaan terhadap pembiaya:**
  - Memberi maklumat benar dan tepat
  - membayar hutang pinjaman

Pemodal atau Pelabur

- Menyumbang modal dan mengharapkan pulangan hasil pelaburan modal
- Sumbangan modal tinggi mengekalkan perniagaan
- Contohnya, Penyumbang modal akan menjadi pemegang saham
- **Tanggungjawab perniagaan terhadap pemodal atau pelabur:**
  - Memberi maklumat tentang daya perniagaan yang lengkap
  - Memberi kadar pulangan atas jumlah pelaburan yang dilabur

Pesaing

- Perniagaan lain yang mengeluarkan produk hampir sama dalam pasaran sama
- Perniagaan perlu mengesan strategi pesaing agar dapat mengatasinya
- Contohnya, Perniagaan melakukan inovasi produk untuk bersaing
- **Tanggungjawab Perniagaan terhadap pesaing:**
  - Mengamalkan etika persaingan yang sihat
  - Tidak mencemarkan nama baik pesaing

Kerajaan

- Mentadbir negara dan melaksanakan dasar kerajaan serta mengawal UU&P
- Undang memastikan perniagaan beroperasi serta menjaga kepentingan pengguna
- Contohnya, Warung makanan perlu mengikut piawai kesihatan kerajaan
- **Tanggungjawab perniagaan terhadap kerajaan:**
  - Membayar cukai keuntungan perniagaan
  - Mematuhi segala UU&P berkaitan perniagaan

Pekerja

- Menyumbang tenaga dan kepakaran untuk aktiviti perniagaan
- Perniagaan perlu memenuhi KnK pekerja supaya tiada gangguan kerja
- Contohnya, Memberi gaji atas sumbangan kerja dilaksanakan
- **Tanggungjawab perniagaan terhadap pekerja:**
  - Membayar gaji dan upah yang adil
  - Menyediakan suasana tempat kerja yang selesa

Masyarakat

- Komuniti di sesuatu tempat yang mempunyai kepentingan langsung
- Mengambil perhatian terhadap imej perniagaan dan produk ditawarkan
- Contohnya, Melaksanakan tanggungjawab sosial
- **Tanggungjawab perniagaan terhadap masyarakat:**
  - Mewujudkan peluang pekerjaan
  - Menjalankan tanggungjawab sosial

1.3 Entiti dan Aktiviti Perniagaan

Jenis Pemilikan Entiti Perniagaan

Pemilikan Tunggal

- Dikendalikan seorang dan bertanggungjawab terhadap hutang sendiri
- Contohnya kedai runcit abu dan 7-Eleven
- Ditubuhkan di bawah Akta Pendaftaran Perniagaan 1956 (Pindaan 1978) dan berdaftar dengan SSM
- **Ciri-Ciri:**
  - **Pemilikan:** Seorang
  - **Modal:** Disumbang oleh pemilik
  - **Pengurusan:** Diurus sendiri dengan ahli keluarga
  - **Liabiliti:** tidak terhad
  - **Agihan untung rugi:** Ditanggung sendiri
  - **Cukai:** cukai pendapatan seorang
- **Langkah-langkah penubuhan pemilikan tunggal:**
  1. Mendaftarkan perniagaan di SSM
  2. Memohon carian nama dengan Borang PNA 42
  3. Memohon mendaftar nama perniagaan dengan Borang A
  4. Membayar yuran pendaftaran
  5. Mendapatkan Borang D dan mempamerkannya
- **Kebaikan dan kelemahan pemilikan tunggal:**
  - **Kebaikan**
    - * Mudah ditubuhkan
    - * Mudah diurus
    - * Bebas mengurus
    - * Bayar cukai individu
  - **Kelemahan**
    - * Tidak kekal
    - * Modal terhad
    - * Liabiliti tidak terhad
    - * Beban kerja besar

Perkongsian

- Dibentuk oleh 2 hingga 20 orang
- Contohnya, Poliklinik Dr. Azlan & Rakan-rakan dan Red Bull
- Ditubuhkan di bawah Akta Perkongsian 1961
- **Perjanjian antara rakan kongsi dengan syarat perkongsian:**
  - Senarai nama RK
  - Jumlah modal dilaburkan oleh RK
  - Tanggungjawab RK
- **Syarat berdasarkan Akta perkongsian 1961 sekiranya tiada perjanjian dibuat:**
  - Keuntungan/Kerugian dibahagikan sama rata
  - Modal tidak dibayar dividen

- Perkongsian dibubarkan sekiranya seorang RK meninggal/Berhenti

- **Ciri-ciri:**

- **Pemilikan:** 2 - 20/30 RK
- **Modal:** Disumbang oleh RK dengan jumlah dipersetujui
- **Pengurusan:** Diurus oleh RK biasa dan berhad
- **Perundangan:** Akta Perkongsian 1961
- **Liabiliti:** Tidak terhad
- **Agihan keuntungan:** Mengikut syarat dipersetujui
- **Cukai:** Cukai pendapatan RK

- **Langkah-langkah penubuhan perkongsian:**

1. Mendaftarkan perniagaan di SSM
2. Memohon carian nama dengan borang PNA 42
3. Memohon mendaftarkan nama perniagaan dengan Borang A
4. Membayar yuran pendaftaran
5. Mendapatkan Borang D dan mempamerkannya

- **Perkongsian dibubarkan atas sebab:**

- Persetujuan semua RK
- Undang-undang
- Matlamat penubuhan tercapai
- Seorang RK meninggal/muflis

- **Kebaikan dan kelemahan perkongsian:**

- **Kebaikan**

- * Mudah ditubuhkan
- * Kongsi kepakaran
- * Modal besar
- * Bayar cukai setiap RK

- **Kelemahan**

- * Tidak kekal
- * Modal terhad
- * Liabiliti tidak terhad
- * Perlu persetujuan RK

Syarikat Berhad

- Ditubuhkan oleh sekumpulan yang menyumbang modal dan menanggung untung rugi bersama
- Contoh, Tiram travel Sdn Bhd dan Tenaga Nasional Berhad
- Kewujudan syarikat kekal dan tidak dibubarkan sekiranya pesaham meninggal/berhenti
- Ditubuhkan di bawah Akta Syarikat 1965

- **Terdapat dua jenis syarikat:**
  1. Syarikat sendirian berhad
  2. Syarikat awam berhad

- **Ciri-Ciri**
  - **Syarikat Sendirian Berhad**
    - * **Pemilikan:** 2 - 50 pesaham
    - * **Modal:** Jualan saham orang perseorangan
    - * **Pengurusan:** ALP dilantik dan diurus oleh seorang pesaham
    - * **Liabiliti:** Terhad
    - * **Agihan Keuntungan:** Dividen
    - * **Cukai:** Cukai keuntungan syarikat
  - **Syarikat Awam Berhad**
    - * **Pemilikan:** 2 - tidak had pesaham
    - * **Modal:** Jualan saham orang Awam
    - * **Pengurusan:** ALP tidak dilantik dan diurus oleh dua pesaham
    - * **Liabiliti:** terhad
    - * **Agihan Keuntungan:** Dividen
    - * **Cukai:** Cukai keuntungan syarikat

- **Langkah-langkah penubuhan syarikat:**
  1. Mendaftar syarikat di SSM
  2. Membayar yuran berasaskan jumlah modal
  3. Memohon carian nama dengan Borang 13A
  4. Memohon pendaftaran dengan dokumen syarikat
  5. Menyerah dokumen syarikat
  6. Mendapatkan Borang 9 dan mempamerkannya

- **Kebaikan dan kelemahan syarikat:**
  - **Kebaikan**
    - * Terus kekal
    - * Liabiliti terhad
    - * Modal Besar
    - * Operasi cekap & berkesan
  - **Kelemahan**
    - * Penubuhan rumit
    - * Cukai tinggi
    - * kos tinggi
    - * Diurus oleh ALP

- **Perbezaan antara syarikat sendirian berhad dan syarikat awam berhad:**

Ciri	Syarikat Sendirian Berhad	Syarikat Awam Berhad
Bilangan Pemilik	2 - 50	2 - tiada had
Pemilikan Saham	Sekumpulan orang perseorangan	Orang ramai yang melabur
Laporan Kewangan	Tidak diumumkan	Diumumkan
Pendaftaran Nama Syarikat	Sendiri Berhad	Berhad
Penyenaraian Saham di Bursa Saham	Tidak dibenarkan	Dibenarkan
Pemindahan Hak Milik Saham	Persetujuan oleh pesaham lain diperlukan	Tidak perlu persetujuan
Pengurusan Perniagaan	Pesaham majoriti	Pesaham majoriti atau golongan profesional

Koperasi

- Ditubuhkan oleh sekumpulan sukarela berasaskan prinsip koperasi dan OBBU
- Contohnya, Bank Rakyat dan Koperasi SMKSS
- Ditubuhkan di bawah Akta Koperasi 1993

- **Ciri-ciri:**

- **Milikan:** 50 - tiada had
- **Modal:** jualan saham dan pungutan yuran ahli
- **Pengurusan:** Diurus & ditadbir oleh anggota lembaga koperasi
- **Perundangan:** Akta koperasi 1993 (pindaan 2007)
- **Liabiliti:** terhad
- **Agihan Keuntungan:** Dividen dan bonus
- **Cukai:** Dikecualikan

- **Langkah-langkah penubuhan koperasi:**

1. Mendaftar koperasi di SKM
2. Membentuk 10 jawatan kuasa penaja
3. Mengadakan mesyuarat agung mula koperasi
4. Menyerah dokumen koperasi

- **Kebaikan dan kelemahan koperasi:**

- **Kebaikan**
  - * Ahli diutamakan
  - * Saling membantu
  - * Dijalankan secara demokrasi
  - * Cukai dikecualikan
- **Kelemahan**
  - * Ahli kurang aktif
  - * Modal kecil
  - * Pengurusan lemah

Aktiviti Perniagaan

Pengeluaran

1) Ekstraktif

- Mengeluarkan sumber bahan mentah daripada semula jadi
- Dibeli oleh perniagaan untuk menghasilkan barang siap/separuh siap
- Contohnya, aktiviti pembalakan dan perikanan

2) Barangan Pengguna (Barangan Konsumer)

- Mengeluarkan barang kepada pengguna akhir
- Dibeli untuk kegunaan peribadi dan bukan perniagaan
- Contohnya, Beras dan gula

3) Barangan Industri

- Mengeluarkan barang siap/separuh siap kepada pihak/perniagaan lain
- Dibeli untuk dijual dan diproses semula untuk menghasilkan barang baharu
- Contohnya, Komponen elektrik dan kereta

4) Pembuatan

- Memproses bahan mentah untuk menghasilkan barang siap/separuh siap
- Bahan mentah diperoleh daripada industri ekstratif
- Contohnya, Memproses kayu balak kepada papan lapis atau perabot

5) Pemasangan

- Memasang atau mencantumkan komponen kepada barang siap
- Komponen diperoleh daripada industri komponen
- Contohnya, Memasang komponen komputer kepada komputer siap guna

Perkhidmatan

1) Peruncitan

- Perniagaan menjual pelbagai barang dalam kuantiti kecil
- Melibatkan aktiviti perkhidmatan pelanggan
- Contohnya, Kedai runcit dan 7-Eleven

2) Pemborongan

- Perniagaan menjual pelbagai barang secara pukal kepada peruncit
- Melibatkan aktiviti membungkus dan menghantar barang
- Contohnya, Kedai borang makanan ringan dan Alibaba Online

3) Kewangan

- Perniagaan yang menawarkan perkhidmatan kewangan
- Melibatkan aktiviti perbankan, sekuriti dan insurans
- Contohnya, MayBank dan Bank Simpanan Nasional

4) Profesional

- Perniagaan menawarkan perkhidmatan kepakaran/kemahiran secara khusus
- Melibatkan aktiviti penyelesaian masalah dan nasihat dalam bidang tertentu
- Contohnya, Perkhidmatan insurans oleh ejen takaful

5) Perhotelan

- Perniagaan menawarkan kemudahan penginapan/tempat tinggal
- Melibatkan aktiviti rekreasi dan makan minum mengikut kemampuan pelanggan
- Contohnya, Tune Hotel dan Hotel Seri Malaysia

6) Pendidikan

- Perniagaan menawarkan perkhidmatan pendidikan dan latihan formal
- Melibatkan aktiviti mengajar secara sambilan/sepenuh masa
- Contohnya, Sekolah swasta dan Pusat latihan teknikal

Perbandingan Aktiviti Pengeluaran dengan Perkhidmatan

Aspek	Perniagaan Berasaskan Pengeluaran	Perniagaan Berasaskan Perkhidmatan
Produk	Boleh nampak dalam bentuk fizikal	Tidak nampak dan memberi kepuasan
Aktiviti	Menghasilkan barang dan aktiviti perkhidmatan	Aktiviti perkhidmatan langsung
Input	Menggunakan orang tengah dalam mendapat input	Fokus kepada kemahiran dan kepakaran

Sektor Perniagaan

Sektor Swasta

- Perniagaan dimiliki oleh sekumpulan secara peribadi untuk mendapatkan untung
- Meliputi pelbagai bentuk perniagaan dan aktiviti pengeluaran dan perkhidmatan
- **Peranan:**
  - **Mengeluarkan barang dan perkhidmatan**
    - * Aktiviti pembelian produk kepada pengguna
    - * Contohnya, aktiviti pembelian makanan dan pakaian
  - **Melengkapinya usaha sektor awam**
    - * Mengeluarkan barang yang awam tidak boleh mengeluarkan
    - * Contohnya, perkhidmatan insurans dan telekomunikasi
  - **Menyumbang kepada pendapatan kerajaan**
    - * Membayar cukai perniagaan kepada kerajaan
    - * Kutipan cukai digunakan untuk pembangunan negara
    - * Contohnya, Cukai jualan dan perkhidmatan (SST)
  - **Menyediakan peluang pekerjaan**
    - * Membantu mengurangkan kadar pengangguran
    - * Meningkatkan taraf hidup penduduk tempatan
    - * Contohnya, Menawarkan pekerjaan lepasan SPM
  - **Meneroka dan membangunkan kawasan baharu**
    - * Membuka perniagaan di tempat baharu
    - * Contohnya, Pembangunan kawasan perladangan di Puchong

Sektor Awam

- Organisasi yang dimiliki oleh pihak kerajaan untuk menjaga kebajikan rakyat
- Melaksanakan dasar dan menyediakan barang dan perkhidmatan kerajaan (Barang Awam)
- **Peranan:**
  - **Menyediakan kemudahan infrastruktur/prasarana**
    - * Seperti pengangkutan dan keselamatan yang swasta tidak mampu menyediakan
    - * Contohnya, membina lebuh raya dapat mempercepatkan proses pengagihan
  - **Menyediakan kemudahan perkhidmatan awam**
    - * Seperti perkhidmatan keselamatan dan pendidikan
    - * Contohnya, Polis Diraja Malaysia yang melindungi negara
  - **Menggubal dan melaksanakan dasar fiskal dan kewangan**
    - * Menentukan cukai yang sesuai dan memberi subsidi
    - * Contohnya, Memberi subsidi produk supaya rakyat dapat membeli
  - **Menjaga kepentingan pengguna**
    - * Mengawal dan memantau aktiviti swasta/awam
    - * Contohnya, Membuat pemeriksaan kebersihan restoran agar mengikut standard

Sektor Badan Berkanun

- Agensi dimiliki oleh sekumpulan biasa/kerajaan untuk membantu kerajaan secara khusus
- Mempunyai matlamat seperti kerajaan dan bebas menjalankan aktiviti seperti swasta
- **Peranan:**
  - Mengawal selia terhadap sektor swasta supaya mematuhi UU&P
  - Membantu melaksanakan dasar kerajaan
  - Menyediakan kursus dan latihan pekerja
  - Menjaga kewibawaan sektor swasta dan kepentingan pelanggan

Tahap Perniagaan

Primer

- Mengeluarkan bahan mentah tanpa mengubah bentuk asalnya
- Perniagaan primer seperti pembalakan, perikanan dan sebagainya
- Contohnya, memperoleh kayu balak di hutan

Sekunder

- Memproses bahan mentah kepada barang siap/separuh siap
- Perniagaan sekunder seperti pembuatan atau perkilangan
- Contohnya, Memproses kayu balak kepada perabot

Tertier

- Membekalkan perkhidmatan terus kepada pengguna
- Perniagaan tertier seperti pengangkutan dan perbankan
- Contohnya, Menghantar perabot siap kepada pengguna

Huluan

- Mengeluarkan bahan mentah atau barang separuh siap kepada hiliran
- Perniagaan huluan berlaku dahulu sebelum perniagaan lain dijalankan
- Contohnya, Mengeluarkan tepung kepada kilang roti dan kek

Hiliran

- Memproses input daripada huluan kepada barang siap/separuh siap
- Perniagaan hiliran berlaku selepas perniagaan huluan
- Contohnya, Menerima tepung daripada kilang tepung asli

Domestik

- Perniagaan mengeluarkan dalam negara dengan menggunakan wang tempatan
- Tiada cukai asing dikenakan dan cita rasa tidak berbeza
- Contohnya, Supermarket Mydin dan Giant
- **Peranan:**
  1. Memberi pendapatan negara melalui cukai syarikat
  2. Mewujudkan peluang pekerjaan
  3. Menjimat pertukaran mata wang asing

Antarabangsa

- Perniagaan mengeluarkan luar negara dengan menggunakan wang asing
- Melibatkan import/eksport barang ke negara luar
- Contohnya, McDonald dan Nike
- **Peranan:**
  1. Memberi pendapatan negara melalui cukai import
  2. Meluaskan pasaran produk selain pasaran tempatan
  3. Meningkatkan pelaburan dan modal asing